

SPREMENJENA VRBOVJA OB REKI MURI

Pogosto pojavljanje škodljivcev in bolezni, človeške dejavnosti, ki niso v skladu z načeli vzdržnega razvoja, in pomanjkanje smernic za ustrezno gospodarjenje z obrečnimi in poplavnimi gozdovi so povzročili neugodno stanje obrečnih gozdov ob Muri.

Kaj vidimo na ploskvi?

- Majhen ostanek vzhodnoevropskih obrečnih vrbovih in topolovih gozdov;
- razliko med gospodarjenim in negospodarjenim sestojem;
- probleme naravne obnove vrbovij.

Zgodovina predstavljenega vrbovja

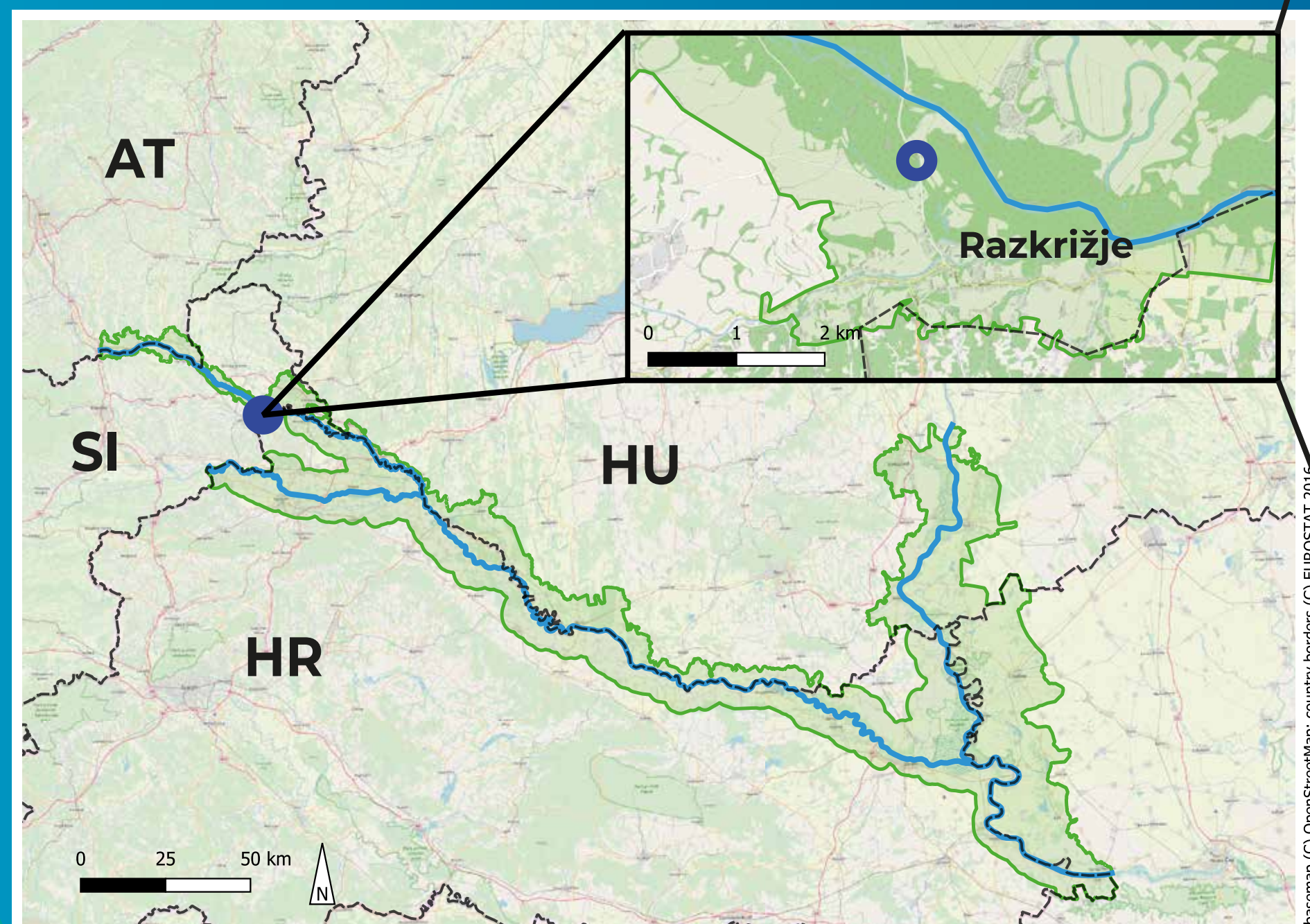
Zanesljivih podatkov o preteklem gospodarjenju s tem vrbovjem nimamo. Najverjetneje pa je največji vpliv na razvoj tega gozda imelo krčenje gozdov zaradi širjenja kmetijske dejavnosti in s tem povezanih posledic.

Vrbovje pred nami

Vrbovja uvrščamo v skupino habitatnih tipov, ki jih najdemo v bližini tekočih voda, ki redno poplavljaajo. Na njihovo podobo in razvoj odločilno vpliva rečna dinamika. Ti sestoji nimajo večje gospodarske vrednosti, zato pa je toliko večja njihova varovalna vloga in so na splošno zelo ogroženi. Poleg tega zelo razdrobljeno lastništvo gozdov na tem območju otežuje načrtno in celovito gospodarjenje z njimi. Včasih tako majhne dele gozdov lastniki prepustijo naravi, medtem ko z drugimi deli gospodarijo. Primer razlik med gospodarjenim in negospodarjenim vrbovjem vidite pred sabo. V gozdu bližje cesti, kjer prevladujejo mlajša drevesa, so vidni znaki gospodarjenja, kot so lesni ostanki po sečnji, uporabljene gozdne vlake, panji posekanih dreves, posajena mlada drevesa. Malo dlje od ceste, kjer prevladuje starejše drevje, pa posegi človeka niso vidni – v tem gozdu se v preteklosti ni načrtno gospodarilo in gozd je bil prepuščen sam sebi.

Rastiščne razmere

Demonstracijska ploskev leži na poplavni ravnici reke Mure, ki je poplavljen največ dvakrat na leto. Povprečna temperatura je 10,2 °C, povprečna letna količina padavin pa 816 mm. Matična kamnina je mešanica silikatnega peščena proda in aluvialnih sedimentov. Prevladujejo oglejena tla.

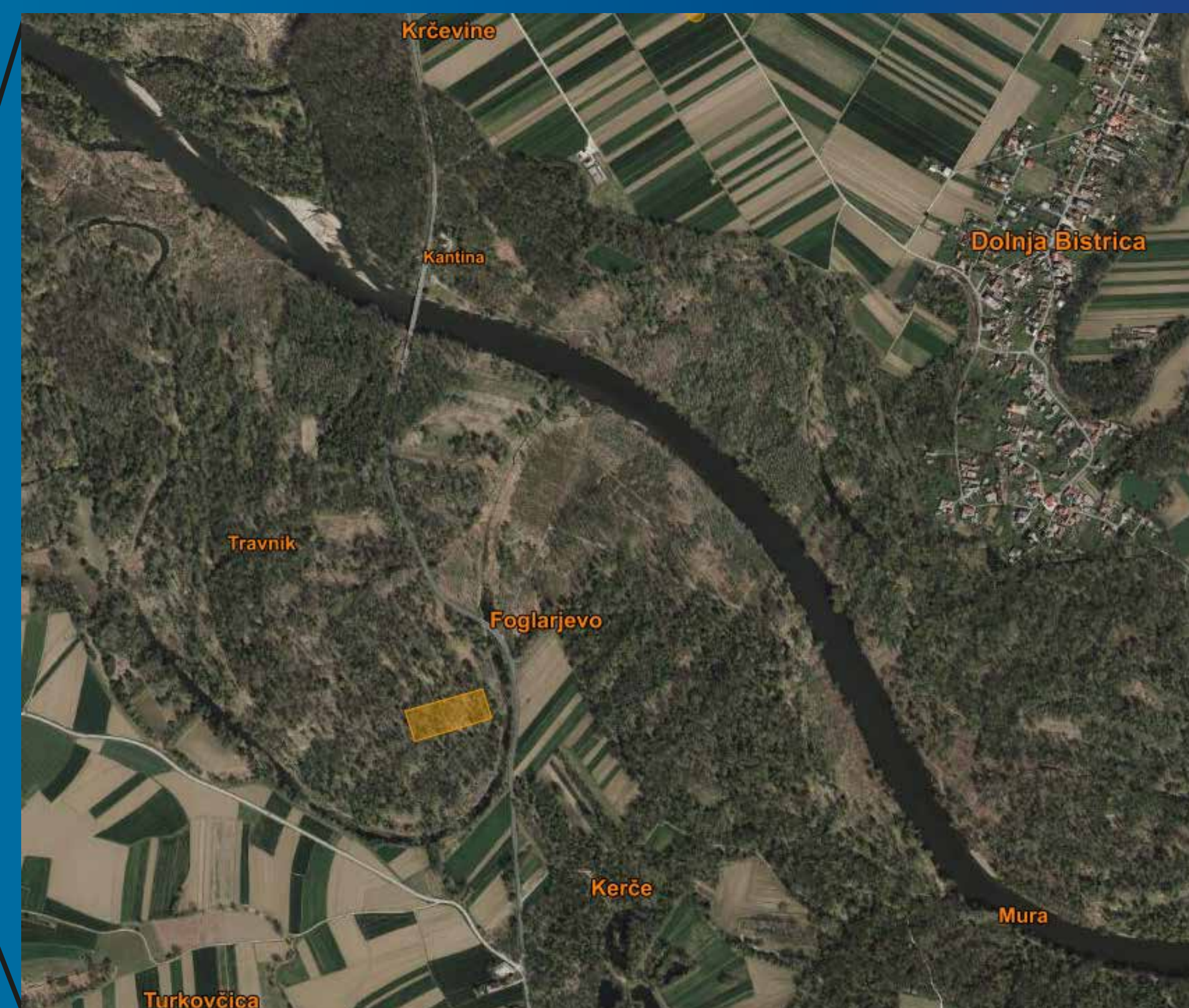

Lastnosti gozdnega sestoja

V povprečju tu uspeva 250 dreves na hektar, s skupno lesno zalogo 440 m³/ha. Drevesa v gospodarjenem delu gozda so stara med 40 in 60 let, tista v notranjosti sestoja, kjer ni vidnih znakov gospodarjenja, so starejša, stara so med 60 in 80 let. V drevesni plasti prevladujeta bela vrba (*Salix alba* L.) in evropski črni topol (*Populus nigra* L.), podstojno se močno razraščajo še ameriški javor (*Acer negundo* L.), črna jelša (*Alnus glutinosa* L.) in jeseni (*Fraxinus* sp.). V grmovnem sloju prevladuje robida (*Rubus caesius* L.), najdemo pa tudi mlada drevesa khrke vrbe (*Salix fragilis* L.), gorskega bresta (*Ulmus glabra* Huds.) in ameriškega javorja. V zeliščni plasti prevladujejo poprasta dresen (*Polygonum hydropiper* L.), velika kopriva (*Urtica dioica* L.), obrežni šaš (*Carex riparia* Curtis), okroglostna pijavčnica (*Lysimachia nummularia* L.) in mlahavi šaš (*Carex remota* L.).

Na ploskvi se močno razraščajo invazivne tujerodne vrste, med drevesnimi vrstami predvsem ameriški javor, v zeliščnem sloju pa žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera* Royle) in orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea* Ait.).

Gospodarjeni del ploskve, ki je bližje cesti, je do danes ohranil bolj naravno podobo. Tam je jasno prisotna drevesna plast, kjer prevladujeta bela vrba in črna jelša, glavni drevesni vrsti tega habitatnega tipa. Kljub temu je tudi v tem, bolj ohranjenem delu gozda odklon od naravne vegetacije viden. Naravnega pomlajevanja glavnih drevesnih vrst bele vrbe in črne jelše ni. V zeliščni plasti so prisotne tujerodne rastline, ki onemogočajo naravno pomlajevanje omenjenih drevesnih vrst.

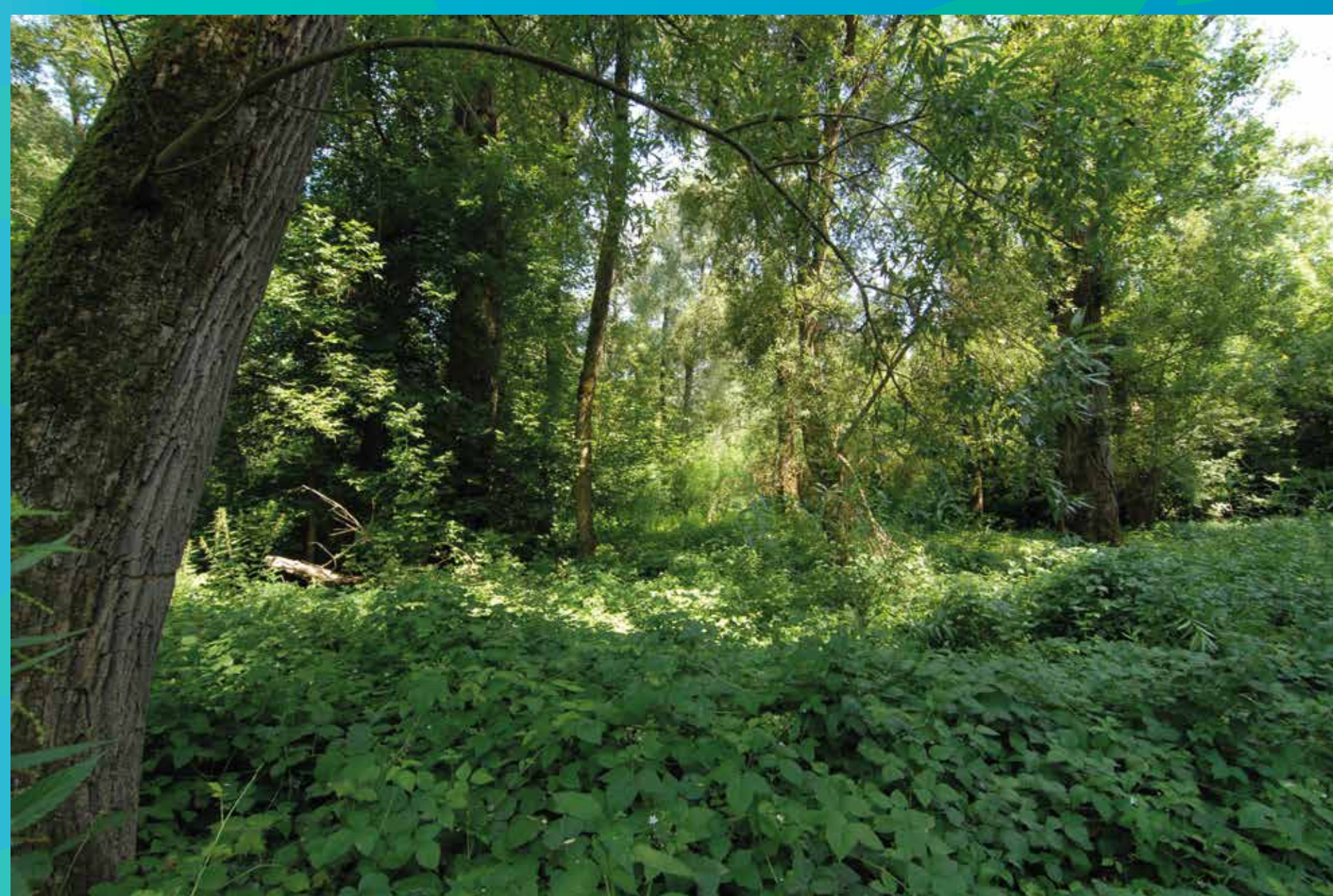

Pomen vrbovij

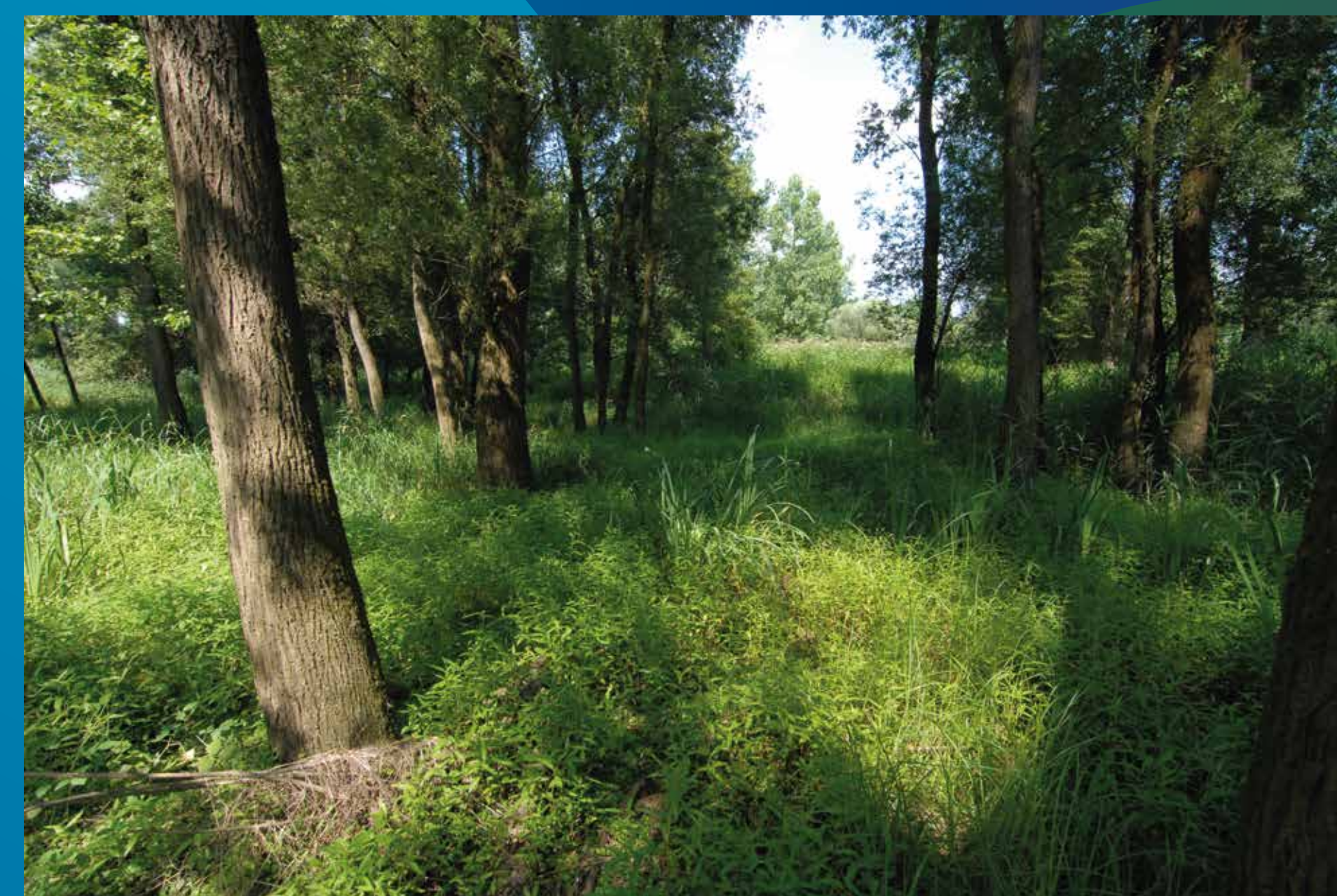
Vrbovja nimajo večjega gospodarskega pomena, vendar jih uvrščamo med varovalne gozdove, ker imajo velik krajinsko-ekološki pomen. So pomemben življenjski prostor za različne rastline, sesalce, insekte, hrošče in dvoživke. Vrbovja, ki pokrivajo večje površine, delujejo kot razlivna območja ob poplavah in blažijo lokalno podnebje.

Obnova vrbovij

Da bi gozd opravljal svoje funkcije, se mora pomlajevati. To pomeni, da morajo sčasoma odrasla in velika drevesa nadomestiti mlada drevesa. Ta zrastejo in oblikujejo nov sestoj. Včasih naravno obnovo gozdov otežujejo različni dejavniki; v tem vrbovju so problem predvsem tujerodne rastline, ki zasedajo prostor in ne dovolijo, da bi se iz semena razvila mlada drevesca vrb in črnih jelš. Takrat moramo gozdu pomagati s saditvijo primernih sadik gozdnega drevja, najboljše takih, ki so vzgojena iz avtohtonega semena.

Del vrbovja, kjer niso opazni znaki gospodarjenja.

Gospodarjeni del vrbovja.

Biosferni rezervat je Unescova oznaka za ekosistem z rastlinami in živalmi, ki so še posebej zanimive. Cilj biosfernega rezervata je uskladiti ohranjanje biotske raznovrstnosti z vzdržno rabo, kar bo pomagalo zagotoviti okoljsko, gospodarsko in družbeno vzdržnost na območju regije in širše. Gozdovi imajo pomembno vlogo v čezmejnem biosfernem rezervatu Mura-Drava-Donava in sestavljajo 27 % rezervata. V Sloveniji je ta delež še večji, in sicer 43 %. Gozdovi ob rekah so biotsko zelo pestri in visoko produktivni.

O PROJEKTU:

Obrečni gozdovi biosfernega rezervata Mura-Drava-Donava so pomembni ekološki koridorji. Njihovo propadanje je posledica visoke pojavnosti škodljivcev in bolezni, nevdržnih človeških dejavnosti in pomanjkanja napotkov za gospodarjenje z njimi. Projekt REFOCuS deluje proti njihovem propadanju s spodbujanjem njihove obnove z novimi metodami gospodarjenja in večjo razpoložljivostjo gozdnega reprodukcijskega materiala.

Proračun projekta je 1.503.076,78 €. Projekt sofinancira Evropska unija, od tega 1.101.242,71 € iz ERDF in 176.372,54 € iz IPA.

Trajanje projekta: 1. 6. 2018-31. 5. 2021.

ABOUT THE PROJECT:

Riparian forests of the Mura-Drava-Danube Biosphere Reserve are important ecological corridors. They are declining because of high incidence of pests and diseases, unsustainable human activities and lack of guidance on their management. REFOCuS counteracts this decline by fostering their restoration through novel silvicultural methods and increased forest reproductive material availability.

Overall budget is 1,503,076.78 €. Project is co-funded by European Union funds of which 1,101,242.71 € from ERDF and 176,372.54 € from IPA.

Timeframe: from 01-06-2018 until 31-05-2021.